

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

POYABZAL - TAGLIKLARNI SINASH USULLARI - ISHQALANISHGA
CHIDAMLILIK

(EN 12747:1999, IDT)

Rasmiy nashr

O'zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1. O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.
2. O‘zbekiston standartlar institutining 2024 yil 15-iyuldagi 37/XSt-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI VA AMALGA KIRITILDI.
3. Ushbu standart EN 12747:1999 “Footwear — Test methods for insoles — Abrasion resistance” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.
4. DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu milliy standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI**POYABZAL - TAGLIKLARNI SINASH USULLARI - ISHQALANISHGA
CHIDAMLILIK****ОБУВЬ - СПОСОБЫ ИСПЫТАНИЯ ПОДОШВЫ - СОПРОТИВЛЕНИЕ
ИСТИРАНИЮ****FOOTWEAR — TEST METHODS FOR INSOLES — ABRASION RESISTANCE**

Amalga kirish sanasi 15.09.2024 y.

1 Qo‘llanish doirasi

Ushbu milliy standart materialdan qat’iy nazar tagliklarning ishqalanishga chidamliligini aniqlash uchun sinov usulini belgilaydi.

2 Standartlarga havolalar

Ushbu standartni qo‘llash uchun quyidagi havola qilingan hujjatlar ajralmas hisoblanadi.

Eskirgan ma’lumotnomalar uchun faqat keltirilgan nashr amal qiladi. Tasdiqlanmagan ma’lumotnomalar uchun havola qilingan hujjatning so‘nggi nashri (shu jumladan har qanday o‘zgartirishlar) qo‘llaniladi.

EN 12222 Poyabzal - poyabzal va poyabzal uchun komponentlarni konditsiyalash va sinovdan o‘tkazish uchun standart atmosferalar

prEN 13400:1998 Poyabzallar. Poyabzal uchun komponentlardan namuna olish joyi

3 Atamalar va izohlar

Ushbu standartning maqsadlari uchun quyidagi ta’rif qo‘llaniladi:

Ishqalanishga chidamlilik: abraziv mato bilan qoplangan nam oq junli kigiz yostiqchasi bilan ishqalanganda, berilgan bosim ostida, bir qator yuqoriga va pastga harakat sikllari bilan patakning sinov qismi tomonidan ko‘rsatilgan sirt qarshiligi.

4 Uskuna va material

Quyidagi uskuna va materialdan foydalaniladi:

4.1 Gorizontal, to‘liq tekis metall platforma, materialni mahkamlash uchun ushlagich, 80 mm erkin ochiq holda va sinov bo‘lagini ishqalanish yo‘nalishida biroz taranglik ostida ushlab turish imkonini beruvchi qurilma;

4.2 Massasi $500 \text{ g} \pm 10 \text{ g}$ bo‘lgan, olib qo‘yiladigan, lekin mustahkam o‘rnatiladigan barmoq, asosi $15 \text{ mm} \pm 0,5 \text{ mm} \times 15 \text{ mm} \pm 0,5 \text{ mm}$, asosga qo‘shimcha massasi $500 \text{ g} \pm 10 \text{ g}$ bo‘lgan jun bo‘laklarini biriktirish uchun qurilma (4.4 ga qarang) va barmoqni to‘liq yuklanganda yo‘naltiruvchi vosita (umumiy massasi $1 \text{ kg} \pm 0,1 \text{ kg}$) tekshirilayotgan bo‘lakda tekis;

4.3 vagonni $35 \text{ mm} \pm 1 \text{ mm}$ amplitudada va $40 \text{ sikl/min} \pm 2 \text{ sikl/min}$ chastotada u yoqdan-bu yog‘ga haydash uchun vosita.

Izoh: Quyidagi buyumlar uskunaning qulay, ammo zarur bo‘lmagan qismlari hisoblanadi:

- barmoqni ishqalash yo‘nalishiga nisbatan to‘g‘ri burchak ostida shunday siljitish vositasi, bunda bitta sinov bo‘lagini ishqalash uchun ikkita yoki uchta yo‘ldan foydalanish mumkin;

- sikllarning berilgan sonini oldindan tanlash uchun vosita.

Izoh – Ushbu milliy standartdan foydalanishda havola qilinayotgan standartlarni O‘zbekiston hududida amal qilishini joriy yilning 1 yanvar holati bo‘yicha tuzilgan muvofiq standartlar ko‘rsatkichi (tasniflagichi) bo‘yicha hamda joriy yilda chor etilgan axborot ko‘rsatikichlari bo‘yicha tekshirish maqsadga muvofiq bo‘ladi. Agarda havola qilinayotgan standart almashtirilgan (o‘zgartirilgan) bo‘lsa, unda ushbu milliy standartdan foydalanish chog‘ida almashtirilgan (o‘zgartirilgan) standartga amal qilishi kerak. Agarda havola qilganyotgan standart almashtirilmasdan bekor qilingan bo‘lsa, unga havola qilingan qoida ushbu havolaga dahldor bo‘lmagan qismida qo‘llaniladi.

4.4 Quyidagi spetsifikatsiyadagi sof oq jundan tayyorlangan listdan teshilgan, 15 mm x 15 mm o'lchamdagi kvadrat shaklidagi junli kigiz bo'laklarini ichiga olgan kigiz yostiqlari:

1 750 g/m² ± 100 g/m²;

4.4.2 o'rtacha suv so'rilishi 1,0 ml ± 0,1 ml;

4.4.3 pH 5,5 dan 7,0 gacha, 5 g maydalangan feltni 100 ml distillangan suv bilan polietilen butilkada 2 soat davomida silkitish orqali tayyorlangan ekstrakt uchun.

4.5 Abradant mato, kigizni qoplash va uni barmoq bilan mahkamlash uchun yetarli o'lchamdagi mato bo'laklari, ularning xususiyatlari 1-jadvalda ko'rsatilgan.

1-jadval Abradant matoning xususiyatlari

	Uzilish	Argon
Ipning chiziqli zichligi	R63 tex/2	R74 tex/2
Har bir sm uchun mavzular	17	12
Bir martalik burish, har metrga burish	540 ± 20 'Z'	500 ± 20 'Z'
Ikki marta burish, bir metrga burish	450 ± 20 'S'	350 ± 20 'S'
Tola diametri, pm	27,5 ± 2,0	29,0 ± 2,0
To'qimaning birlik maydoni uchun massasi, minimal g/m ²	195	
Moy miqdori, %	0,9 ± 0,2	

4.6 Distillangan suv

5 Namuna olish va konditsiyalash

Poyabzal patakidan kamida 120 mm × 20 mm o'lchamdagi to'rtburchakni kesing, patakni yoki yetkazib berilgan komponentni kesing.

Agar sinov bo'lagi poyabzaldan yoki kesik komponentdan olingan bo'lsa, namuna olish TEN 13400:1998 talablariga muvofiq amalga oshiriladi.

Sinov bo'lagi va kigiz yostiqlari sinovdan o'tkazishdan oldin kamida 24 soat davomida EN 12222 bo'yicha konditsiyalashtiriladi.

Kamida uchta sinov bo'lagi kerak.

6 Sinov usuli

Shartli kigiz tagliklarni tarozida torting.

Har bir sinov bo'lagi uchun to'rtta kigiz yostiqlari (4.4 ga qarang) va to'rtta abradant mato bo'lagini (4.5 ga qarang) distillangan suvga soling, qaynaguncha isiting va ular cho'kmaguncha asta qaynashda davom eting. So'ngra issiq suvni tindiring va uni sovuq distillangan suv bilan almashtiring. Yostiqlar va abraziv matoni xona haroratiga yetguncha qoldiring.

Foydalanishdan oldin har bir yostiqlar va ishqalanuvchi matoni suvdan oling va uni tomchilamasligi uchun stakan chetiga siqing yoki arting.

Har bir yostiqlarning suv yutishi 1,0 ml ± 0,1 ml ekanligini tarozida tortish orqali tekshiring.

Izoh: yostiqlar va abraziv mato foydalanishdan oldin 24 soatdan ortiq vaqt davomida suvda namlanishiga yo'l qo'ymaslik kerak.

Sinov bo'lagini 4.1, 4.2 va 4.3-rasmlarda tasvirlangan apparatga mahkamlang va uni tekis ushlab turish uchun biroz taranglik bilan torting.

Barmoqqa ho‘l kigiz yostiqchasini mahkamlang, ho‘l abradant matodan tayyorlangan to‘rtburchak qoplama bilan yoping va uni, masalan, rezina tasma yoki halqa bilan mahkamlang, bunda matoning kigiz yostiqchasi yuzasi bo‘ylab hech qanday buralishiga yo‘l qo‘ymang. Barmoqni sinov parchasining bir chetidan 5 mm masofada joylashtiring. Qo‘shimcha 500 g massasini barmoqqa biriktiring.

100 ta siklni bajaring, barmoqni ko‘taring va sinov maydonini ishqalanish zarari uchun tekshiring.

Fitr yostiqchasi va abradant matoni yangisiga almashtiring va yana 100 ta siklni o‘tkazing.

Har 100 siklda kigiz yostiqchasi va abradant matoni almashtiring va sinov parchasining ishqalanish shikastlanishi tegishli “referent sinov parchasi”ning “ruxsat etilgan” ishqalanish darajasiga teng yoki undan og‘irroq bo‘lganda, yoki 400 sikldan keyin, qaysi biri birinchi bo‘lib sodir bo‘lsa, sinovni to‘xtating.

7 Natijalar ifodasi

Ishqalanishdagi zararni bir xil turdagi materiallarning "referent sinov bo‘laklari"1 bilan taqqoslash orqali baholash uchun sinov bo‘lagining ishqalangan yuzasini vizual ravishda tekshiring.

Natija uchta testni baholashdan yomonroq bo‘ladi.

8 Sinov hisoboti

Sinov hisobotida quyidagi ma’lumotlar bo‘lishi kerak:

- a) 7-band bo‘yicha ifodalangan natija;
- b) namunaning xususiyati va to‘liq identifikatsiyasi;
- v) tegishli hollarda tanlov o‘tkazish tartibining tavsifi;
- d) ushbu standart test usuliga havola qilish;
- e) standart test usulidan har qanday chetga chiqish tafsilotlari;
- f) sinov o‘tkazilgan sana.

Bibliografiya

EN 344 Xavfsizlik, himoya va kasbiy poyabzalga qo‘yiladigan talablar va sinov usullari foydalanmoq

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 61.060